

Nõuded erihoolekandeesutuste teenuseüksustele

1. Üldised nõuded

- 1.1. Teenuseüksus on iseseisev ja eraldi majapidamisega ühes või mitmes hoones tegutsev ööpäevaringse majutusega teenusekohtade kogum. Loodav teenuseüksus võib koosneda:
 - 1.1.1 korter- ja ridaelamute puhul kuni 30 teenusekohast, mis on jaotatud kuni kuuekohalisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks;
 - 1.1.2 peremajade (hoonete kasutamise otstarbest lähtuvalt on tegu üksikelamuga) puhul kuni 36 teenusekohast, mis on jaotatud kuni kuuekohalisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks, mis võivad asuda kahekaupa samas hoones.
- 1.2. Nõuded teenuse osutamisele ning selleks vajalikele ruumidele ja maa-alale on sätestatud sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 75 „Tervisekaitsenõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ (edaspidi *määrus nr 75*).
- 1.3. Hoone peab olema kavandatud universaalse disaini põhimõtteid järgides, mis muu hulgas tähendab seda, et loodav keskkond peab olema ligipääsetav ja sobilik kõikidele ühiskonnagruppidele sõltumata nende east või erivajadusest ning teenuse või teenusesaajate asendumise korral puudub vajadus mahukate ümberehituste või kohandamiste järele.
- 1.4. Teenuseüksuse rajamisel tuleb arvestada, et erihoolekandeteenusel oleva isiku omaosalus ei ületaks mistahes ajal selle maksimaalset kehtivat suurust.

2. Nõuded asukohale

- 2.1. Teenuseüksus peab asuma linnalises või maapiirkonnas keskkonnas, kus on kättesaadavad nii avalikud teenused kui ka tagatud ligipääs õppimis- või töötamisvõimalustele. Linnaliseks keskkonnaks loetakse asustusüksust, kus elab vähemalt 2500 püsielanikku. Maapiirkonnas on sobilik asustusüksus vaid alev või linn, kus elab vähemalt 2500 püsielanikku.
- 2.2. Rajatav uus teenuseüksus peab toimima iseseisva teenusüksusena, eraldatuna teistest erihoolekande või üldhoolduse teenuseüksustest. Rajatavate teenuseüksuste asukohad tuleb eelnevalt rakendusasutusega kooskõlastada.
- 2.3. Teenuseüksuse rajamisel tuleb arvesse võtta, et erinevate vahenditega aidatakse kõrvaldada või vähendada takistusi, mida puudega inimesed endiselt oma igapäevaelus kohtavad. Teenuseüksus peab asuma hästi ligipääsetavas kohas ja elukeskkonnas, mis toetab maksimaalselt inimeste sotsiaalset taastumist. Oluline on, et esmased avalikud teenused on jalgsi või ühissõidukiga kättesaadavad. Hoonest mitte kaugemal kui 1 km peab paiknema ühissõidukipeatus. Põhjendatud juhtudel ja rakendusasutuse nõusolekul võib sellest reeglist teha erandeid. Kinnistu vajalik suurus sõltub ennekõike ümbritseva keskkonna võimalustest (pargid, kergliiklusteed, kogukondlikuks kasutamiseks mõeldud alad vms). Kinnistu suurus on:
 - 2.3.1 korterelamu puhul vähemalt 1500 m², optimaalne suurus 2500–3500 m²;
 - 2.3.2 peremaja puhul vähemalt 1000 m² iga hoone kohta;
 - 2.3.3 ridaelamu puhul vähemalt 3000 m² hoone kohta.
- 2.4. Teenuseüksuse rajamine punktis 2.3 sätestatust väiksemale kinnistule on lubatud üksnes rakendusasutuse eelneval kirjalikul nõusolekul. Kooskõlastuse saamiseks tuleb põhjendada vastavat vajadust ja teenuse osutamiseks vajalike nõuete täidetust.

3. Nõuded hoonele ja kinnistule

- 3.3 Territoorium tuleb kavandada ilma järskude tõusude või langusteta, õuealale näha ette võimalused puhkamiseks ja õuetegevusteks, arvestades kliimamõjusid (nt vari kuuma eest, lahendused liigse sademevee ärajuhtimiseks jms).
- 3.4 Hoone peab olema erihoolekandeteenuse osutamiseks sobiv, funktsionaalne, minimaalse ökoloogilise jalajäljega, madalate halduskuludega ning vastupidav ja pikaajaline, liigitudes liginullenergiahooneks, mille energiatõhususarv ei ületa liginullenergiahoone piirväärtusi. Rekonstrueeritavate hoonete puhul peab hoone peale rekonstrueerimist vastama vähemalt energiatõhususklassile C.
- 3.5 Tuleb rakendada kliimakindluse analüüsi tulemusena tehtud ettepanekuid kliimakindlate lahenduste kasutuselevõtuks.
- 3.6 Eluruumide suletud netopind ei või ületada 28 m² teenusekoha kohta. Põhjendatud juhtudel (nt vajadus täiendavate tegevusruumide järele) võib eelnimetatud pind olla rakendusasutuse eelneval kirjalikul nõusolekul ka suurem. Nõue ei kehti rekonstrueeritavate hoonete puhul.
- 3.7 Eluruumide kavandamisel tuleb arvestada perelaadse elukeskkonna kujundamisega, kus kesksel kohal on erivajadusega inimene ja tema vajadused. Eluruumid peavad olema hubased ja arvestama inimeste vajadustega.
- 3.8 Hoone projekteerimisel on soovitatav kasutada sellist planeeringut ja (ehitus)tehnilisi lahendusi, mis võimaldavad vähendada tööjõukulu, säilitades teenuse nõutava kvaliteedi (eelkõige lähtuvalt personalile ja teenuseüksusele esitatavatest nõuetest).
- 3.9 Lisaks määruses nr 75 sätestatud nõuetele tuleb lähtuda alljärgnevast:
- 3.9.1 magamistoad on ühekohalised, rekonstrueeritavates hoonetes võivad põhjendatud juhtudel ja rakendusasutuse eelneval nõusolekul olla osad toad kahekohalised;
 - 3.9.2 kuni 12 teenusesaaja kohta rajatakse vähemalt üks ühiskasutuses majapidamisruum, mis on varustatud pesumasina ja -kuivatiga ning on pesu triikimise võimalus;
 - 3.9.3 iga peresarnase, kuni kuuekohalise rühma kohta on köök ja elutuba (võivad olla koos);
 - 3.9.4 igas korteris ja üksikelamus on teenusesaajate ja töötajate ühiskasutuses tualetid ja pesemisruumid, mis on privaatsetl kasutatavad. Pesemisvõimaluseks on dušš. Iga hoone vähemalt ühes pesuruumis peab olema loodud pesemisvõimalus lamamisraamil. Rekonstrueeritavates hoonetes on lubatud säilitada ja renoveerida teenusesaajate kasutuses olev olemasolev saun;
 - 3.9.5 töötajatele eraldi tööruumi või töö- ja puhkeruumi ei rajata;
 - 3.9.6 iseseisva õendusabi osutamiseks öele eraldi tööruumi ei rajata, iga üksus varustatakse lukustatud ravimikapiga. Õendusabi osutamise ruumi rajamine on lubatud teenuseüksustesse, milles osutatakse teenust ebastabiilse remissiooniga isikutele, kuid seda teraapiatoana, mis on riskasutuses õendusteenuse osutamisega. Kui kogukonnas puuduvad ruumid aktiveerivateks tegevusteks või need on vajalikud teenuse osutamise kvaliteetseks tagamiseks, võib majutushoonesse või selle territooriumile rajada rakendusasutuse eelneval kooskõlastusel vastavad ruumid;
 - 3.9.7 korterelamu puhul peab maa-ala olema vajaduse korral piiratud piirdeaiaga, kui see ei ole vastuolus piirkonna üldiste linnakujunduspõhimõtetega. Piirdeaed on kohustuslik äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele ööpäevaringse erihoolusteenuse osutamise puhul;
 - 3.9.8 ruumide sisutuse (sh pliidad, pesumasinad, valgustid ja mööbel) planeerimisel tuleb arvestada erivajadustest tuleneva ergonoomikaga, mis võimaldab erivajadusega inimestel igapäevatoimingutega paremini hakkama saada;
 - 3.9.9 hoone puhul võib ette näha kõigi üksuste ülese ruumi ratastoolide ja rulaatorite hooldamiseks, hoiustamiseks ja laadimiseks;
 - 3.9.10 tuleb tagada muud abi- ja laoruumid, mis on vajalikud teenuseüksuse toimimiseks;

- 3.9.11 kriisivalmiduse tagamiseks tuleb luua generaatorite ühendamise võimalus, et voolukatkestuste korral tagada hädavajalike süsteemide toimimine.
- 3.10 Ligipääsetavuse tagamine: koostatav projekt peab vastama ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel sätestatud ehitisele esitatavatele nõuetele, kohaldades kõiki selles kehtestatud nõudeid ka rajatavale erihoolekande teenuseüksusele. Projekteerimisel tuleb juhinduda ligipääsetavuse standardist EVS-EN 17210:2021, projekteerimisjuhistest „Ligipääsetav hoone ja keskkond“, „Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine ja loomine“ ja „Ehitatud keskkonna ligipääsetavus nägemispuudega inimestele“ või muudest samaväärsetest standarditest ja juhistest.
- 3.11 Elluviija esitab e-toetuse keskkonna kaudu esimesel võimalusel eskiisprojekti või võimaldab olemasoleva projekti kasutamisel sellele ligipääsu. Eskiisprojekt esitatakse digitaalselt ja tekstifailid peavad olema PDF-, ODF- või DOC- ja joonised PDF-vormingus, sisaldades alljärgnevat:
- 3.11.1 situatsiooniplaan koos ühissõidukipeatuse ja lähimate teenuste kauguste ja paiknemisega;
 - 3.11.2 asendiplaan, mis peab võimaldama hinnata, et kinnistule on võimalik paigutada hoone, piisava suurusega parkimisala ja haljastatud puhkeala; joonis tuleb esitada mõõtkavas 1:500;
 - 3.11.3 korruse plaan koos ruumide nimetuste, pindalade ja gabariitmõõtmetega, mõõtkavas M1:100;
 - 3.11.4 ruumide eksplikatsioonitabel, kus on märgitud ruumide suletud netopinnad;
 - 3.11.5 seletuskiri, mis sisaldab olemasoleva olukorra, asendiplaani, ligipääsetavuse, ruumiplaneeringu ja selle kontseptsiooni, haljastuse, heakorra ja energiatõhususe kirjeldust.
- 3.12 Toetuse saaja on kohustatud kooskõlastama rakendusasutusega:
- 3.12.1 ehituskrundi muutumise võrreldes TAT-s sätestatuga;
 - 3.12.2 ehituskrundi selgumisel selle asukoha;
 - 3.12.3 plaanilahenduse olulise muutmise võrreldes esialgse eskiisiga;
 - 3.12.4 ehitusloa taotlemiseks esitatava projekti arhitektuurse osa, millega kontrollitaks eelkõige projekti vastavust eskiisprojektile.
- 3.13 Hoone ja kinnistu kavandamisel tuleb arvestada kliimamuutuste kohanemismeetmetega, lähtudes kliimakindluse hindamisest. Hoone projekteerimisel tuleb arvestada jahutusmeetmete (nii passiivsete kui aktiivsete) lisamise vajadusega, arvestades esinevaid kuumalaineid.